

COMISIA DE ETICĂ A NOTARILOR

OPINIE CONSULTATIVĂ NR.1 din 30.11.2020

La solicitarea Camerei Notariale, Comisia de etică a adoptat prezenta Opinie consultativă, ce ține de interpretarea și aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului de către toți notarii în egală măsură, în domeniul propriu de activitate.

Camera Notarială a fost sesizată de un notar care a solicitat investigarea în scopul unificării practicii notariale indicînd: *”crearea situației neplăcute, din cauza atitudinii unor colegi notari, față de respectarea cerințelor legale, ce țin de nerespectarea măsurilor de precauție privind solicitanții și beneficiarii efectivi, în special nestabilirea sursei fondurilor, astfel admițînd autentificarea tranzacțiilor fără verificarea provenienței banilor, sporind astfel riscul spălării banilor și infracțiunilor predicate, ca evaziune fiscală și îmbogățire ilegală.”*

În legătură cu sesizarea depusă Comisia de Etică, analizînd cadrul legal, normele aplicabile din Codul de etică, jurisprudența și actele internaționale relevante cazului, expune următoarele:

Conducându-se de prevederile Legii nr.308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, prevederile Directivei UE 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului și 40 Recomandări GAFI, Regulamentului privind activitatea notarilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat de Adunarea Generală a Notarilor din 06 octombrie 2018, Programului intern al Notarului privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, **notarii** sunt obligați să întreprindă acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținînd cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și de criteriile și factorii stabiliți de Camera Notarială.

În conformitate cu Legea nr.308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare Lege):

”Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare:

g) avocații, **notarii** și alți liber-profesioniști, în perioada participării, în numele clientului, *la orice tranzacție financiară și imobiliară sau în perioada acordării asistenței pentru planificarea ori efectuarea tranzacțiilor pentru client* ce țin, în ambele cazuri, de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea și gestionarea conturilor bancare, crearea și gestionarea persoanelor juridice, gestionarea bunurilor aflate în administrare fiduciară, precum și de procurarea și vânzarea acestora.”

Legea definește noțiunea de ”*abordare bazată pe risc* – utilizarea unui proces de luare a deciziilor, *bazat pe dovezi*, pentru a preveni și a combate eficient riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, identificate la nivel operațional, sectorial și național” precum și *aplicarea măsurilor de precauție* privind clienții, valabile pentru entitățile raportoare:

”(1) Entitățile raportoare aplică măsuri de precauție privind clienții:

a) *pînă la inițierea relațiilor de afaceri;*

b) la efectuarea tuturor tipurilor de tranzacții ocazionale:

– în valoare de peste 20000 de lei – dacă tranzacția se efectuează printr-o singură operațiune, prin intermediul prestatorilor de servicii de plată, inclusiv cu utilizarea mijloacelor electronice;

– în valoare de peste 300000 de lei – dacă tranzacția se efectuează prin una sau mai multe operațiuni care au legătură între ele, ținînd cont de cerințele la nivel național;

(2) Măsurile de precauție privind clienții cuprind:

a) *identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă credibilă și independentă;*

b) *identificarea beneficiarului efectiv și adoptarea de măsuri adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității acestuia, astfel încît entitatea raportoare să aibă certitudinea că cunoaște cine este beneficiarul efectiv, inclusiv adoptarea unor măsuri rezonabile pentru a înțelege structura proprietății și structura de control ale clientului;*

c) *înțelegerea scopului și a naturii dorite a relației de afaceri și, dacă este necesar, obținerea și evaluarea informației privind acestea;*

d) *monitorizarea continuă a relației de afaceri, inclusiv examinarea tranzacțiilor încheiate pe toată durata relației respective, pentru a se asigura că tranzacțiile realizate sînt conforme cu informațiile deținute de*

entitățile raportoare referitoare la client, la profilul activității și la profilul riscului, inclusiv la *sursa bunurilor*, și că documentele, datele sau informațiile deținute sînt actualizate.”

”(5) *Clienții sînt obligați să prezinte, la cererea entității raportoare, toată informația, documentele și copiile de pe acestea necesare implementării măsurilor de precauție, iar în cazul survenirii circumstanțelor noi legate de beneficiarii efectivi, să actualizeze, din propria inițiativă, datele deja prezentate. Corectitudinea și veridicitatea documentelor prezentate sînt certificate de către clienți în mod obligatoriu.*” și **măsuri de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului și abordarea bazată pe risc:**

”(1) Entitățile raportoare *sînt obligate să întreprindă acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținînd cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere.*”

”(3) Entitățile raportoare asigură implementarea abordării bazate pe risc prin aprobarea procedurii de identificare, evaluare, monitorizare, gestionare și diminuare a riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

(4) Entitățile raportoare aplică măsurile de precauție stabilind amploarea lor în funcție de client, riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului identificat, țară (jurisdicție), relația de afaceri, bun, serviciu sau tranzacție, rețeaua de distribuție.

(5) Entitățile raportoare aplică măsuri de precauție simplificată privind clienții la identificarea riscurilor reduse de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. La identificarea riscurilor sporite de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, acestea aplică măsuri de precauție sporită privind clienții.

(6) În procesul de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, entitățile raportoare utilizează diferite variabile aferente domeniului de activitate, inclusiv destinația unui cont sau scopul relației de afaceri, volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client, frecvența și durata relației de afaceri.

(7) Entitățile raportoare *trebuie să poată demonstra Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare că amploarea măsurilor de precauție privind clienții prevăzute la art. 5, 7 și 8 este adecvată, ținînd cont de riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului identificate.*”

Prin urmare notarii – entități raportoare sunt obligați să aplice următoarele măsuri de control:

a) *identificarea solicitantului/beneficiarului efectiv prin acte de identitate și prin analiza documentelor necesare și completarea formularelor/chestionarelor*, conform Programului intern al notarului privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;

b) *identificarea, prin declararea sub propria răspundere și solicitarea informației suplimentare, cine este beneficiarul efectiv al solicitantului, care este genul și domeniul real de activitate al solicitantului și a beneficiarului efectiv;*

c) *în dependență de riscurile identificate de către notar și de Camera Notarială, în calitate de organ de supraveghere, stabilirea sursei fondurilor prin solicitarea de la clienți a documentelor confirmative privind sursa/proveniența și scopul utilizării mijloacelor bănești la constatarea indicilor de suspiciune;*

d) verificarea dacă solicitantul este inclus în listele consolidate ale persoanelor, grupurilor și entităților implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masa;

e) monitorizarea permanentă a actelor, acțiunilor și procedurilor notariale solicitate/îndeplinite, în vederea determinării și raportării tranzacțiilor în numerar/limitate/suspecte;

f) raportarea tranzacțiilor ca suspecte la întrunirea criteriilor de suspiciune stabilite în Ghidul tranzacțiilor suspecte, luând în considerație criteriile stabilite în Regulament;

g) raportarea tranzacțiilor limitate/numerar la constatarea criteriilor de raportare.

În sensul prevederilor Codului de Etică a notarilor, în vederea aplicării standardelor uniforme de comportament moral și etic al notarilor, Comisia expune următoarele:

Scopul general al aplicării măsurilor de precauție și de control enumerate este de a îngrădi notarii, de a participa în procesul de îndeplinire a actelor notariale la diferite tipologii de spălare a banilor și finanțare a terorismului, care sub pretextul asistenței notariale este solicitat de către potențialul client, și eventual, evitarea complicității la comiterea infracțiunii de spălarea a banilor și finanțarea terorismului.

Notarii sunt obligați să cunoască legislația aplicabilă actelor sau procedurilor instrumentate și să o aplice *uniform, în egală măsură fiecare din ei, în activitatea sa* pentru a facilita și a contribui la stabilirea încrederii societății în lege și echitate.

Profesia de notar se exercită în condiții de echitate, pe criterii exclusiv de competență și probitate profesională, recunoscute și unanim acceptate ca principii de întărire a prestigiului profesiei de notar. Se interzice notarului orice atitudine inechitabilă în exercitarea activității sale profesionale sau în legătură cu aceasta.

Sunt considerate manifestări de comportament *inechitabil*:

- neefectuarea tuturor verificărilor prevăzute de lege pentru întocmirea unui act sau pentru îndeplinirea unei proceduri notariale sau fapta de a nu solicita părții prezentarea tuturor documentelor relevante pentru lămurirea raporturilor juridice și a conținutului integral al actului ori procedurii notariale;

- exercitarea sistematică a unui comportament grăbit sau dubios, de natură să accepte încălcarea prevederilor legale în desfășurarea activității notariale, cum ar fi: scutirea solicitanților și/sau nesolicitarea de a prezenta anumite documente necesare pentru stabilirea cu exactitate a intențiilor acestora și a operațiilor juridice cuprinse în act;

- orice alte acțiuni, atitudini sau altă formă de manifestare a notarului, angajaților săi sau prin interpuși, cu scopul de a menține sau atrage solicitanții actelor notariale ori de a crește veniturile obținute din activitatea notarială, în detrimentul altor notari.

Activitatea profesională a notarului duce incontestabil la instituirea unui climat de securitate și stabilitate juridică, promovând credibilitate publică în calitatea actului notarial, menit să asigure ocrotirea drepturilor și intereselor legale ale subiecților de drept.

Profesionalismul notarului bazat pe norme de conduită detaliate, determină ca activitatea profesională a acestuia să fie parte integrantă a unui sistem de drept corect și echitabil, caracteristic unui stat democratic de drept.

În vederea contribuției la consolidarea unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a imaginii și prestigiului profesiei de notar, notarul are obligația să se abțină de la fapta proprie, să nu încurajeze sau să sprijine în orice fel actele ori faptele altora, de natură să discrediteze, submineze sau denigreze, direct ori indirect, încrederea publică în profesia de notar și *încrederea în alt coleg notar*.

Misiunea notarului este aceea de a evita litigiile între oameni, în acest scop, notarul își va desfășura activitatea profesională echilibrat și cu maximă atenție, aplicând întotdeauna cerințele legale adecvate cazului concret.

În întreaga sa activitate, notarul va pune interesele legale ale solicitanților actelor notariale mai presus decât interesul personal și se va abține de la orice comportament care, chiar și indirect, ar putea influența libera alegere de către solicitanți a notarului.

În raporturile de colaborare reciprocă cu colegii de breaslă, notarul trebuie să dea dovadă de corectitudine, echidistanță, obiectivitate, imparțialitate și să respecte cu strictețe prevederile legislației.

COMISIA DE ETICĂ A NOTARILOR:

Președinte:

Andronic-Gabura Olga

Membrii:

Agachi Aliona

Bostan Galina

Golubciuc-Speianu Ala

Guranda Rodica

Marian Radu

Panțiru Victor